

קמז:

עין משפט
נר מצוה

הבית והעלייה פרק עשירי בבא מציעא

מסורת הש"ס

הבית והעלייה: וליחיו ברשות דבאן קיימי בו. וא"ת הלא
פשיטא ליה דליחיו כנפול לרשות דמד מנייהו שכן רגילות
הוא שאינו נופל כזמנא דנפול ונרש נבל כמלא (דף ד.) פריך
פשיטא דלא נפל הכותל דהו של שניהם ומשי לא לריכא דנפל
לרשות דמד וי"ל משום דלוקי לה
הכל דמונחם בשל זה כמו בשל זה
פריך הסם פשיטא דהו משמע ליה
לאוקמיה דומיא דהכא שנשנית לפנייה
בסמוך ועוד דהסם (ו) פריך מתוך
הסוגיא דהפיר פריך פשיטא:
לימא דהו תיובתא דר"ג. דאמר
פטר ולע"ג דטעמא דר"ג
משום דלוקי ממונא כחוקת מריה
והכא לוקימנא דקיימי כר"ל או כחל
או שאינה של שניהם שאין האחד מוחזק
יותר מחבירו מ"מ כהכי חשיב מוחזק
שאנו יודעין שהחלו שלו לכן פריך
פטר ועוד דכפ' השאלל (לעיל דף גז):
(זס) פירש דכל ממון המוטל כפסק
חשיב כאלו שניהם מוחזקים בו:
סבר רבא א"ר אבהו ר"ג חשבון
שבורות. נראה לר"ג שר"ל
לפי חשבון שבורות ושלמות כמו
שהן מעורבות שם במקום שנפלו
דמה כפרא הוא לומר שיכיר ולא
יקח י"ג א"ש שבורות דוקא כנגדו:
הבית והעלייה ש"ש שנים. בקונט'
לא גרס של שנים ולר"ת
נראה דלע"ג דמוקי לה כגמ' בשוכר
ומשכיר מ"מ שייך למימני של שנים
כיון דקמינה כה בעל הבית ובעל
עלייה ונמנמא דמוקי לה בשוכר
ומשכיר (א) משום דכאמין שחלקו אין
על החתון לבנות תקרה אבל קשה
אי אין עליו לבנות מאי קאמר כגמ'
מחמתו שאל לסקן כדאמרי שומעין לו
למה כל לסקן כיון דאין מוטל עליו
דכאמין שחלקו מיירי:

הבית והעלייה של שנים שנפלו שניהם
חולקין בעצים ובאבנים ובעפר ורואין
אלו אבנים העשויות להשתכר אם היה אחד
מהן מכיר מקצת אבניו וטולן ועולות לו מן
החשבון: **גמ'** מדרקני רואין מכלל דאביא
למיקם עלייהו אי בחבטא נפיל אי בחבטא
נפיל אי הכי רישא אמאי חולקין נחוי אי
בחבטא נפיל עלייתא איתבור אי בחבטא
נפיל תתייתא איתבור: לא צריכא דנפיל
בליליא וליחיוניה בצפרא דפניניה וליחיו מאן
פניניה וליחיוניה דפניניה בני רשות הרבים
ואולו לעלמא וליחיו ברשות דבאן יתכן וליחיו
איך המוציא מחבירו עליו הראייה לא
צריכא דייחבן כחצר דתרווייהו אי נמי
ברשות הרבים ואיבטיא אימא שותפין כבי
האי גוונא לא קפדי אהרדי: אם היה אחד
מהן מכיר בו: והלה מה טוען אי דקאמר אין
פשיטא ואי לא אמר אין למה נוטל אלא דא"ל
איני יודע לימא תהוי תיובתא דר"ג דאיתמר
ל"מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב הונא
ורב יהודה אמרי חייב ר"ג ור' יוחנן אמרי
פטור כדאמר ר"ג כגון שיש עסק שבועה
ביניהם הכא נמי כגון שיש עסק שבועה ביניהם
היכי דמי עסק שבועה כדבבא דדאמר רבא
מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא
המשום והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול
לישבע ישלם: ועולות לו מן החשבון: סבר
רבא למימר לפי חשבון שבורות אלמא כיון
דאמר איני יודע ריע טפי א"ל אביי אדרבה
הא ריע טפי מדהני ידע טפי לא ידע תו לית
ליה ואידך כולהו דהאיך נינהו אלא אמר
אביי לפי חשבון שלימות אי הכי מאי
קמהני ליה למלכא רווחא אי נמי טינא
דמעבדא: **מתני'** הבית והעלייה נפתחה
העלייה ואין בעל הבית רוצה לתקן הרי בעל
העלייה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את
העלייה ר' יוסי אומר התחתון נותן את התקרה
והעליון את המעויבה: **גמ'** נפתחה בכמה
רב אמר ברובה ושמואל אמר בארבעה רב
אמר ברובה אבל בארבעה לא אדם דר חציו למטה וחציו למעלה ושמואל
אמר בארבעה אין אדם דר חציו למטה וחציו למעלה ה"ד אי דאמר עלייה
זו אודא אלא דאמר ליה עלייה סתם לוגר ליה אחריתי אמר רבא לא
צריכא דא"ל עלייה זו שאני משכיר לך כי סלקא אפיק בהדה וכי נחית
חות בהדה אי הכי מאי למימרא אלא אמר רב אשי דא"ל עלייה זו שעל
גבי בית זה אני משכיר לך דהא שעבד בית לעלייה וכי הא דאמר
רבין בר רב אדא אמר ר' יצחק מעשה באחד שאמר לחבירו דלית שעל גבי
פרסק זה אני מוכר לך ונעקר הפרסק ובא מעשה לפני רבי חייה ואמר חייב
אתה להעמיד לו פרסק כל זמן שהדלית קיימא בעי ר' אבא בר ממל
כשהוא

הגהות הר"ח

(א) רש"י ד"ה שנים
חולקין לכל לפי הנוכה
לפי מה שהלכה היה
הוא מחבירו: (ב) ר"ח
ד"ה וליחיו וכו' דהסם
מפורש מתוך הסוגיא:

הגהות הגר"א

(א) ת"ש ד"ה הבית
משום דר' יצחק וי"ב
הוא"ש וי"ד ומיכ"ס כ'
דחלקו מדי רבנן ל"י וי"ט
וע"י רי"ף וע"ל ק"י ב'
ד"ה וכן כו' (ועמ"ש רבינו
נחמ"ס פ"י קפ"ד ס"ק ד'
ולא כהפ"ש בלקיטין):

הגהות מהר"ב

(א) ר"ח ד"ה לימא סהוי
כו' או כחל שאינה של
שניהם. מלה שאינה נמחק:

לענין רש"י

אשר"ן (איש"ר) [ר]
שכתב ט"ו המחוקק את
רצפת הקומה השנייה של
בית (בבב"ב).
פליד"א (טרייל"א).
דלית נפיש.

מוסף רש"י

רב הונא ורב יהודה
אמרי חייב. גלס
(בבב"ב ב' ב"ק פ"ח.) ר"י
ושמא כ"ר עדיף (ש"ס ב').
רב נחמן ור' יוחנן אמרי
פטור. מלגלס. ומל מקום
משמעין ליה שבעת הית
שן הוא מכריזו שאינו יודע
שהוא חייב לו (בבב"ב ב'
וב"ק פ"ח.) דלא עדיף שמא
מכריז. דהא אי נמי הו טעין
ליה אין לו כדי לטען הו
משמעין ליה שבעת הית
ב"ק פ"ח. ש"ס. שיש עסק
שבועה ביניהן. שמתני'
לו שבעה נטעמיה והו
אינו יכול לנטעם. דהא אינו
יודע קאמר וכו"ל. צו.
אלא החמישים. הו ליה
מדיה מקל ומחייב שבעה
על הפאר ואינו יכול לנטעם
דלמא אינו יודע (ועמ"ש א').

הבית והעלייה פרק עשירי בבא מציעא

הבית והעלייה של שנים שנפלו שניהם
חולקין בעצים ובאבנים ובעפר ורואין
אלו אבנים העשויות להשתכר אם היה אחד
מהן מכיר מקצת אבניו וטולן ועולות לו מן
החשבון: **גמ'** מדרקני רואין מכלל דאביא
למיקם עלייהו אי בחבטא נפיל אי בחבטא
נפיל אי הכי רישא אמאי חולקין נחוי אי
בחבטא נפיל עלייתא איתבור אי בחבטא
נפיל תתייתא איתבור: לא צריכא דנפיל
בליליא וליחיוניה בצפרא דפניניה וליחיו מאן
פניניה וליחיוניה דפניניה בני רשות הרבים
ואולו לעלמא וליחיו ברשות דבאן יתכן וליחיו
איך המוציא מחבירו עליו הראייה לא
צריכא דייחבן כחצר דתרווייהו אי נמי
ברשות הרבים ואיבטיא אימא שותפין כבי
האי גוונא לא קפדי אהרדי: אם היה אחד
מהן מכיר בו: והלה מה טוען אי דקאמר אין
פשיטא ואי לא אמר אין למה נוטל אלא דא"ל
איני יודע לימא תהוי תיובתא דר"ג דאיתמר
ל"מנה לי בידך והלה אומר איני יודע רב הונא
ורב יהודה אמרי חייב ר"ג ור' יוחנן אמרי
פטור כדאמר ר"ג כגון שיש עסק שבועה
ביניהם הכא נמי כגון שיש עסק שבועה ביניהם
היכי דמי עסק שבועה כדבבא דדאמר רבא
מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי אלא
המשום והשאר איני יודע מתוך שאינו יכול
לישבע ישלם: ועולות לו מן החשבון: סבר
רבא למימר לפי חשבון שבורות אלמא כיון
דאמר איני יודע ריע טפי א"ל אביי אדרבה
הא ריע טפי מדהני ידע טפי לא ידע תו לית
ליה ואידך כולהו דהאיך נינהו אלא אמר
אביי לפי חשבון שלימות אי הכי מאי
קמהני ליה למלכא רווחא אי נמי טינא
דמעבדא: **מתני'** הבית והעלייה נפתחה
העלייה ואין בעל הבית רוצה לתקן הרי בעל
העלייה יורד ודר למטה עד שיתקן לו את
העלייה ר' יוסי אומר התחתון נותן את התקרה
והעליון את המעויבה: **גמ'** נפתחה בכמה
רב אמר ברובה ושמואל אמר בארבעה רב
אמר ברובה אבל בארבעה לא אדם דר חציו למטה וחציו למעלה ושמואל
אמר בארבעה אין אדם דר חציו למטה וחציו למעלה ה"ד אי דאמר עלייה
זו אודא אלא דאמר ליה עלייה סתם לוגר ליה אחריתי אמר רבא לא
צריכא דא"ל עלייה זו שאני משכיר לך כי סלקא אפיק בהדה וכי נחית
חות בהדה אי הכי מאי למימרא אלא אמר רב אשי דא"ל עלייה זו שעל
גבי בית זה אני משכיר לך דהא שעבד בית לעלייה וכי הא דאמר
רבין בר רב אדא אמר ר' יצחק מעשה באחד שאמר לחבירו דלית שעל גבי
פרסק זה אני מוכר לך ונעקר הפרסק ובא מעשה לפני רבי חייה ואמר חייב
אתה להעמיד לו פרסק כל זמן שהדלית קיימא בעי ר' אבא בר ממל
כשהוא

התקרה שקורין אשערי"ן ודומה לו במקרה ועונו (את) ירושלים כספר עזרא (תמיה ג.) ובגמרא (א) מפרש פלוגמיהו: **גמ'** אבל בארבעה לא
שאנו מחוסר אלא מקום הנחת כלי אחד וכנגדו יתן כלי אחר כגון מיצה או עריבה למטה וכשירצה להשתמש בו ישתמש: חלוי למטה.
כלומר מקלפת תשמישו למטה ומקלפת תשמישו למעלה: **בארבעה**. כיון שנפתחה בארבעה יורד ודר בבית לגמרי ולא כפיין ליה לדור חלוי למעלה
וחלוי למטה: **אודא**. חלוי גרס לו: לוגר לו אחרים. א"ש יש לו ולמה חלו כופין את המשכיר לקלוטו עמו בבית: כי
סלקא. בעודה קיימת: וכי נחפא. א"ש תפחות נחית כהדה גור בבית: דשעבד הבית לגבי עלייה. דאי לא שעבדו למה ליה למימר
שעל גבי בית זה והא ק"ח חיי עלייה זו קאמר ליה: דלית. גפן מודלית שקורין פליד"א: פרסקא. אינן שפירוחיו אפרסקין:
לכדו